

KLAGANDE

Skanska Installation El AB, 556041-7205
Hakegatan 1
211 24 Malmö

Ombud: Fatoma Hafström Falk
Skanska Sverige AB
Juridik
169 83 Solna

MOTPART

Göteborgs Stad
Lokalförvaltningen
Box 5163
402 26 Göteborg

Ombud: Anna Frykestig
Göteborgs Stad
Stadskansliet
404 82 Göteborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 9 januari 2013 i mål nr
11974-12, se bilaga A

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten, som bifaller överklagandet och upphäver förvaltningsrättens dom, beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts i form av en ny anbudsutvärdering, varvid SafeTeam i Sverige AB:s anbud utesluts.

KONKURRENSVERKET	
2013 -06- 0 3	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

YRKANDEN M.M.

Skanska Installation EI AB (Skanska) yrkar i första hand att kammarrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts, på så sätt att SafeTeam i Sverige AB:s (SafeTeam) anbud vid en förnyad prövning förkastas och Skanska tilldelas entreprenaden. I andra hand yrkar Skanska att kammarrätten förordnar att upphandlingen ska göras om.

Till stöd för sin talan anför Skanska i huvudsak följande. Resultatet av förvaltningsrättens resonemang såvitt avser skall-kravet rörande rök-detektorprovare är att en leverantör kan ange en viss produkt, som saknar skall-egenskaper, och således har ett lägre pris, för att efter erhållande av uppdrag komplettera produkten med annan produkt, innebärande justering av priset uppåt. Då Göteborgs Stad saknat kunskap om vad SafeTeams pris för en komplett rökdetektorprovare skulle uppgå till har det inte kunnat fastställas att SafeTeam haft lägsta pris. Såvitt avser det i förfrågningsunderlaget uppställda kravet på att ange separat timkostnad för montör har förvaltningsrätten konstaterat att SafeTeam i samband med tidigare upphandling genomförd av Göteborgs Stad lämnat uppgift om sådan timkostnad och att den upphandlingen resulterat i ett ramavtal, enligt vilket ramavtalet gäller framför lämnat anbud för det fall avtalshandlingarna skulle vara motsägelsefulla i något hänseende. De handlingar som avses är dock de som förekommer i den upphandlingen, vilket innebär att den inte kan kompletteras med handlingar avseende en ny upphandling. För det fall prisuppgift lämnad i samband med en ramavtalsupphandling skulle "följa med" och vid motsägelsefullhet ha företräde framför en prisuppgift lämnad i samband med förnyad konkurrensutsättning skulle konsekvensen bli att det inte skulle ske någon ny konkurrensutsättning för de uppgifter som lämnats i ramavtalet. Då SafeTeam inte gjort någon hänvisning till det pris som lämnats vid ramavtalsupphandlingen kan SafeTeam inte anses ha lämnat något timpris för montör och

har därmed inte uppfyllt detta skall-krav. Enligt etablerad rättspraxis ska samtliga skall-krav vara uppfyllda för att ett anbud ska kunna beaktas. SafeTeams anbud borde således ha förkastats.

För det fall det inte ska anses ha varit ett skall-krav att ange separat pris för montör har förfrågningsunderlaget varit otydligt och strider mot principen om transparens. Samtliga anbudsgivare utöver SafeTeam har uppfattat att det rört sig om ett skall-krav och lämnat uppgift om separat pris för montör. Otydligheten stöds av det faktum att Göteborgs Stad i kompletterande förfrågningsunderlag i upphandlingen av etapp 2 ändrat i den tekniska beskrivningen så att nu endast komplett à-pris efterfrågas.

Göteborgs Stad anser att överklagandet ska avslås och tillägger i huvudsak följande till vad som anförts tidigare. I och med anbudet accepterar anbudsgivaren förfrågningsunderlaget, vilket inkluderar villkoren avseende rökdetektorprovare. Det finns således ingen grund för att diskvalificera SafeTeams anbud p.g.a. eventuella brister i dess materialförteckning. Skanskas resonemang om att pris kan behöva justeras uppåt vid komplettering av produkt är felaktigt, då det är villkoren i förfrågningsunderlaget och leverantörens prisuppgift som gäller.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

I målet är i första hand fråga om upphandlingen ska rättas på grund av att SafeTeam inte uppfyller samtliga skall-krav som ställs upp i förfrågningsunderlaget.

Det skall-krav avseende prisuppgifter som tas upp under rubriken ”Tekniska uppgifter i anbud” i den tekniska rambeskrivning som ingår i förfrågningsunderlaget lyder enligt följande.

”- Separat à-prislista skall lämnas i anbudet, för tillkommande respektive avgående apparater/ledning.

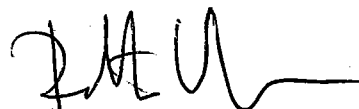
- Rökdetektorer pris/st.
- Värmedetektorer pris/st.
- Typ: "Fire Sense-ledning" inklusive skydd/meter.
- Sockelsirén pris/st.
- Larmklocka pris/st.
- Ledningstyper pris/meter inkl. kanalisation.
- Timkostnaden för montör."

Kammarrätten finner att kravet är formulerat så att det, mot bakgrund av principerna i 1 kap. 9 § LOU, inte kan läsas på annat sätt än att det är ett skall-krav att inkomma med separat à-prislista såvitt avser bl.a. timkostnaden för montör för tillkommande respektive avgående apparater/ledningar. Kammarrätten anser vidare att det i förfrågningsunderlaget saknas uppgifter som ger utrymme för annan tolkning.

I målet har framkommit att SafeTeams anbud saknar separat prislista avseende timkostnad för montör. Det förhållandet att SafeTeam i samband med den föregående ramavtalsupphandlingen lämnat uppgift om maxpris för montage medför inte att den uppgiften kan anses ingå i SafeTeams anbud avseende den aktuella entreprenaden. Kammarrätten noterar härvid särskilt att någon hänvisning till den tidigare lämnade prisuppgiften inte gjorts i anbudet. SafeTeam har därmed inte uppfyllt samtliga skall-krav, varför Göteborgs Stad vid anbudsutvärderingen förfarit i strid med förutsättningarna enligt förfrågningsunderlaget och därmed 1 kap. 9 § LOU när SafeTeams anbud inte uteslutits. Eftersom förfarandet medfört risk för skada för Skanska, som vid utvärderingen kom på andra plats, finns det skäl för ingripande enligt LOU. Det är fråga om brister i utvärderingsfasen och ingripande enligt LOU ska därmed ske genom rättelse, på så sätt att en ny utvärdering genomförs, varvid SafeTeams anbud utesluts.

Eftersom kammarrätten anser att det finns skäl för ingripande enligt LOU på den grunden att SafeTeams anbud saknar separat prislista avseende timkostnad för montör prövar kammarrätten inte Skanskas övriga invändningar mot Safe Teams anbud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1) Möjligheten till domstolsprövning kan påverkas av händelser som inträffar inom den i bilagan angivna överklagandetiden tre veckor, se 16 kap. LOU.

Petter Classon

Birgitta Henriksson

referent

Anders Cedhagen

/Elin Strand

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM
2013-01-09
Meddelad i
Göteborg

Bilaga A

Sida 1 (7)

Mål nr
11974-12 E
Enhet 1:5

SÖKANDE

Skanska Installation El AB, 556041-7205
Hakegatan 1
211 24 Malmö

Ombud: Bolagsjuristen Joakim Lidgren
Skanska Sverige AB
Juridik
169 83 Solna

MOTPART

Göteborgs Stad
Lokalförvaltningen
Box 5163
402 26 Göteborg

Ombud: stadsjuristen Anna Frykestig

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 173817

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Göteborgs Stad Lokalförvaltningen har den 28 september 2012, efter utvärdering av inkomna anbud avseende entreprenaden "Skolor utan brandlarm 2012. Etapp 1", informerat att den hade för avsikt att tilldela entreprenaden till SafeTeam i Sverige AB (SafeTeam) som hade lämnat det lägsta anbudet.

YRKANDEN M.M.

Skanska Installation El AB (Skanska) yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att lokalförvaltningens upphandling får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att förvaltningen inte upptar SafeTeams anbud till utvärdering. Skanska anför att förvaltningen tilldelat uppdraget till SafeTeam trots att SafeTeams anbud dels saknar efterfrågad timkostnad för montör, dels offererat en rökdetektorprovare som inte klarar nedtagning av detektorer. Förvaltningen har därvid vid den aktuella förnyade konkurrensutsättningen inte följt bestämmelserna i LOU. Därigenom har Skanska lidit skada eller i vart fall riskerar att lida skada som är större än förvaltningens eventuella skada. Det är ett ska-krav att lämna en separat prislista och att denna ska innehålla timkostnad för montör, vilket SafeTeams anbud saknar. Utöver denna brist uppfyller SafeTeams anbud inte heller kravet i den tekniska rambeskrivningen på att rökdetektorprovare ska kunna användas för nedtagning av detektorer. Den provstång SafeTeam hänvisat till i sitt anbud saknar den föreskrivna möjligheten till nedtagning. För att uppfylla ska-kravet krävs tillbehör. Sålunda innehåller vinnande entreprenörs anbuds-summa endast "vanlig" provstång. Trots ovan nämnda brister i SafeTeams anbud har förvaltningen tagit upp anbudet till prövning och därefter tilldelat SafeTeam entreprenaden. För det fall förvaltningen inte tagit upp den vinnande leverantörens anbud till prövning skulle Skanska, som hade det näst lägsta anbudet, ha tilldelats entreprenaden. Genom detta förfarande har

förvaltningen agerat i strid med de grundläggande EG-rättsliga principerna. Bristen är av sådant slag att den kan rättas till utan att upphandlingen behöver göras om.

Lokalförvaltningen anser att ansökan om överprövning ska avslås. Förvaltningen anför att det vinnande anbudet från SafeTeam uppfyller de kvalificerande krav som ställts i förfrågningsunderlaget, varför förvaltningen inte brutit mot någon bestämmelse i LOU eller mot grundläggande EG-rättsliga principer vid tilldelningen av kontraktet. Ingenstans i förfrågningsunderlaget eller den tekniska beskrivningen står det att timkostnaden för montör ska anges. Däremot ska priser för tillkommande och avgående material/apparater/ledningarna anges. Att det finns en strecksats angående timkostnaden för montör ger möjligen ett något otydligt intryck, men betyder inte att det är ett kvalificerande krav att uppge en timkostnad för montör i den förnyade konkurrensutsättningen. Denna uppgift har redan lämnats i ramavtalsupphandlingen. Det får därför också anses ha varit ursäktligt att formulera sig som SafeTeam har gjort även om det ska anses vara ett kvalificerande krav att uppge timkostnad för montör. Att lämna en materialförteckning är vidare inte ett kvalificerande krav. De tekniska beskrivningarna, där rökdetektorprovaren är angiven, är en del av förfrågningsunderlaget inklusive de villkor som gäller rökdetektorprovare. I och med att anbudsgivaren lämnar anbud accepterar anbudsgivaren också förfrågningsunderlaget, vilket inkluderar villkoren som gäller rökdetektorprovare. Det finns alltså ingen grund för att diskvalificera SafeTeams anbud på grund av eventuella brister i deras materialförteckning. Om förvaltningsrätten ändå anser att det är ett kvalificerande krav att lämna en komplett materialförteckning så framkom vid utvärderingen inte någon omständighet som gav anledning att ifrågasätta SafeTeams uppgifter, varför förvaltningen inte hade haft en mer vidsträckt utredningsskyldighet än normalt. Förvaltningen har således inte i något skede av upphandlingspro-

cessen bortsett från de kvalificeringskrav som uppställs i förfrågningsunderlaget.

DOMSKÄL

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska förvaltningsrätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § LOU).

Förvaltningsrätten gör följande bedömning av i målet aktuella frågor.

Timkostnaden för montör

Förvaltningsrätten finner inledningsvis att uppgift angående timkostnaden för montör förefaller ha lämnats av SafeTeam redan i samband med tidigare upphandling av säkerhetssystem som gjorts av Göteborgs Stads Upphandlings AB och som resulterat i ett ramavtal (UB20412124). I ramavtalet anges att avtalshandlingarna kompletterar varandra och att ramavtalet gäller framför lämnat anbud för det fall avtalshandlingarna skulle visa sig vara motsägelsefulla i något hänseende.

Vad avser prisuppgifter i vad gäller nu aktuell upphandling så framgår av förfrågningsunderlaget att *"Separat à-prislista skall lämnas i anbudet, för tillkommande respektive avgående apparater/ledningar."* Annat framgår

inte av förfrågningsunderlaget enligt förvaltningsrättens mening än att det i dessa å-priser, förutom materialkostnader, också ska inkluderas kostnader för montering av utrustningen. Detta stöds också av att det i förfrågningsunderlaget även anges att " *I å-priser skall alla kostnader för en fullständig levererans ingå såsom driftsättning, avprovning, dokumentation, och arbetsledning.*" Förvaltningsrätten finner sammantaget att det av aktuella formuleringar avseende vilka prisuppgifter som ska lämnas i anbud på ett tillräckligt klart och tydligt sätt framgår vad som åsyftas vad avser å-prislistan och att förfrågningsunderlaget i denna del inte lämnat utrymme för godtycklighet hos lokalförvaltningen.

SafeTeam har i sitt anbud angett å-prislista för tillkommande materiel, inklusive installation. Detta får enligt förvaltningsrättens mening anses uppfylla kravet i förfrågningsunderlaget på vilka prisuppgifter i anbudet som ska anges. Det är därför inte motiverat att undanta SafeTeams anbud från utvärdering på denna grund.

Rökdetektorprovare

I den tekniska rambeskrivningen anges bl.a. följande. "*Anbud skall innehålla tekniska data, beskrivningar, fabrikat, katalognummer och typbeteckning för offererat material i den utsträckning som erfordras för en fackmässig bedömning av anbudet, bland annat med avseende på driftsäkerhet, personsäkerhet, underhåll, miljöpåverkan, livscykelkostnader och utrymmesbehov*". Vad gäller rökdetektorprovare anges i TBB.1511 att dessa "*Skall levereras med en stång och 2 st. provgasflaskor, längd anpassas till respektive objekt och uppsättes vid brandlarmscentralen. (Rökdetektorprovaren skall även kunna användas för nedtagning av detektorer.)*"

Förvaltningsrätten finner utifrån hur kraven avseende rökdetektorprovare är uppställda att dessa visserligen ska kunna användas för nedtagning av detektorer. Annat har dock inte framkommit än att den typ av rökdetektorprovare som SafeTeam angett i sin materielbilaga till anbudet kan användas för nedtagning av detektorer om den kompletteras med en särskild detektornedtagare. Den materialförteckning som SafeTeam bifogat sitt anbud får därför enligt förvaltningsrättens mening anses uppfylla kravet på att det gått att göra en fackmässig bedömning av anbudet avseende bl.a. den offererade rökdetektorprovarens funktionalitet. Inte heller har Skanska visat att Skanskas anbud skulle ha antagits i stället för SafeTeams anbud ifall även detektornedtagaren upptagits i materialförteckningen.

Rättelse

Vid ovan angivna förhållanden finner förvaltningsrätten att Skanska inte visat att det funnits sådana brister i SafeTeams anbud att det förelegat hinder för lokalförvaltningen att ta upp anbudet till prövning. Förvaltningsrätten anser inte heller att förvaltningen i de avseenden Skanska anfört underlåtit att tillämpa något ska-krav när SafeTeams anbud prövades. Förvaltningen har därmed utvärderat av SafeTeam lämnade uppgifter i enlighet med förutsättningarna i förfrågningsunderlaget. Förvaltningen får således i ovan nämnda hänseenden anses ha följt bestämmelserna i LOU och inte agerat på ett sätt som står i strid med gemenskapsrättens grundläggande principer när SafeTeam tilldelats entreprenaden. Förutsättningar saknas därmed för förvaltningsrätten att besluta om att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Dick Hjort

Rådman

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Linda Modig.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och ges in i original samt innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.